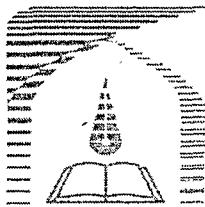

10901

100VER7

۸۷/۱/۱۰۰۰۴۹
۸۷/۹/۲۰

دانشگاه تهران

دانشکده علوم انسانی

رساله دوره دکتری رشته زبان و ادبیات فارسی

نقد و تحلیل تحقیقات نظامی‌شناسی
در کتاب‌های فارسی (۱۳۸۴-۱۳۰۰ ش)

خورشید نوروزی

استاد راهنما:

دکتر غلامحسین غلامحسینزاده

استادان مشاور:

دکتر ناصر نیکوبخت

دکتر ابوالقاسم رادفر

۱۳۸۷/۹/۱۲

تیر ۱۳۸۷

۱۰۸۷۳۶

تأییدیه اعضای هیئت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه دکتری

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه / خورشید نوروزی

تحت عنوان: نقد و تحلیل تحقیقات نظامی شناسی در کتاب های فارسی (۱۳۰۰-۱۳۸۴ش) را از نظر فرم و محتوا بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه دکتری پیشنهاد می کنند.

امضاء

رتبه علمی

نام و نام خانوادگی

اعضای هیئت داوران

۱- استاد راهنمای:

آقای دکتر غلامحسین غلامحسین زاده

۲- استاد مشاور:

آقای دکتر ناصر نیکوبخت

۳- استاد مشاور:

دکتر ابوالقاسم رادفر

۴- استاد ناظر:

دکتر محمد غلام رضایی

۵- استاد ناظر:

دکتر ذوالفقار علامی مهماندوستی

۶- استاد ناظر:

دکتر حسینعلی قبادی

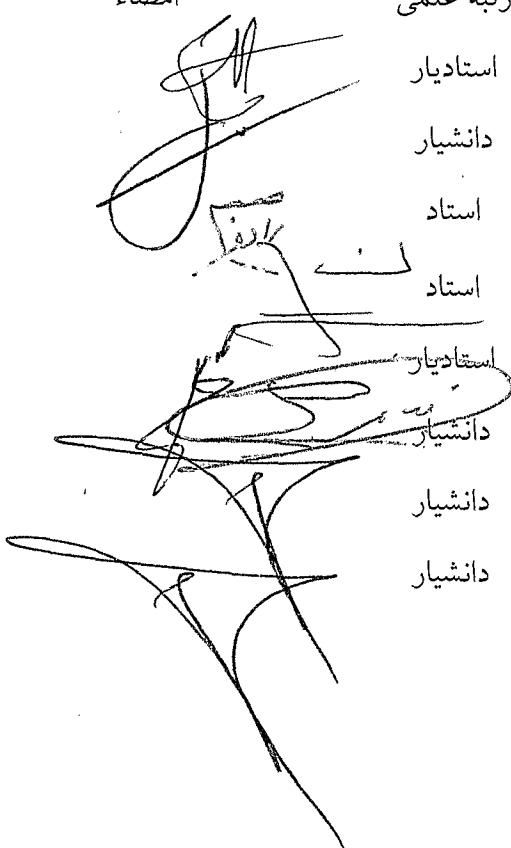
۷- استاد ناظر:

دکتر سعید بزرگ بیگدلی

۸- نماینده شورای

دکتر سعید بزرگ بیگدلی

تحصیلات تکمیلی:

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرّس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرّس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) خود، مراتب را قبلًا به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:
 ن س
 «کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد / رساله دکتری نگارنده در رشته زیر نامه مارس است
 که در سال ۱۳۸۷ در دانشکده حلم / آن دانشگاه تربیت مدرّس به راهنمایی سرکار خلثم / جناب آقای دکتر عزیز محسن زیر، مشاوره سرکار خانم / جناب آقای دکتر ابراهیم رامرز و مشاوره سرکار خلثم / جناب آقای دکتر حمزه سرکار کبست از آن دفاع شده است».

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرّس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقيف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب حوزه نویزه دانشجوی رشته زبان و ادبیات فارسی مقطع کسری تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: حسن رضوی
 تاریخ و امضا: ۱۳۸۷/۰۱/۱۳

دستورالعمل حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاستهای پژوهشی دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانشآموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عنوانین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد ذیل را رعایت نمایند:

ماده ۱ - حقوق مادی و معنوی پایان‌نامه‌ها/ رساله‌های مصوب دانشگاه متعلق به دانشگاه است و هرگونه بهره‌برداری از آن باید با ذکر نام دانشگاه و رعایت آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مصوب دانشگاه باشد.

ماده ۲ - انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجتمع علمی می‌باید به نام دانشگاه بوده و استقدار راهنمای نویسنده مسئول مقاله باشند. تبصره: در مقالاتی که پس از دانشآموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳ - انتشار کتاب حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با مجوز کتبی صادره از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده ۴ - ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنمای یا مجری طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵ - این دستورالعمل در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۵ در شورای پژوهشی دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و هرگونه تخلف از مفاد این دستورالعمل از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری خواهد بود.

با سپاس و تقدیر از:

جناب آقای دکتر غلامحسین غلامحسینزاده، که راهنمایی‌های ارزنده ایشان مهمترین عامل انتخاب موضوع رساله و تدوین و تنظیم مطالب آن بوده است؛

جناب آقای دکتر ناصر نیکوبخت، که همواره از محضر علمی و اخلاقی ایشان خوش‌چینی کرده‌ام؛

جناب آقای دکتر ابوالقاسم رادفر، که علاوه بر بهره‌مندی حضوری از دانش ایشان، اثر مفیدشان با عنوان *کتابشناسی نظامی گنجوی، مشاور و مرجع دیگر این رساله بوده است*؛ سرکار خانم زینب نورپور جویباری که با سعه صدر و دقت فراوان، تایپ و تنظیم نهایی این رساله را بر عهده داشتند.

چکیده

حکیم الیاس بن یوسف نظامی گنجه‌ای، از شاعران داستان‌سرای طراز اول ادب پارسی است که به سبب سروden منظومه‌های پنج گنج، ادب غنایی را به اوج خود رسانده است؛ لذا بسیاری از صاحبان ذوق، به تقلید از آثار وی، همت گماشته‌اند و محققان نیز از جنبه‌های گوناگون، به پژوهش در احوال و آثار وی پرداخته‌اند. تحقیق حاضر ضمن نقد توصیفی – تحلیلی کتاب‌های مستقل نظامی‌شناسی، به بررسی و نشان دادن سیر تحقیقات نظامی‌پژوهی، در طول هشتاد و چهار سال پرداخته است. کم و کیف این تحقیقات از جنبه‌های گوناگون، همچون نوع تدوین، ساختار، محتوا و رویکرد تحقیق، همچنین در حوزه‌های مختلف از جمله تحلیل، بازنویسی، تصحیح و شرح، کتاب‌شناسی، بیت‌یاب، تطبیق و گزیده‌نویسی، مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

در یک نگاه کلی رویکرد تحقیقات نظامی‌شناسی، از تهیه و تدوین شرح احوال و عقاید، و کلی گویی درباره نظامی و احوال و آثار وی، با رویکرد سنتی و در قالب «بخشی از کتاب»، به دو حوزه بازنویسی و نقد و تحلیل آثار نظامی، به سبک نوین و براساس نظریه‌های امروز (در زمینه داستان‌پردازی، زبان‌شناسی و تأویل متن) به ویژه نقد ساختاری، و در قالب «کتاب مستقل» تغییر یافته است.

بازنویسی لیلی و مجنون، به علت اشتمال بر موضوع فراق و عشق افلاطونی، شهرت بیشتر این داستان در بین عوام، و خوشایند بودن بر مذاق مخاطب ایرانی، بیش از سایر منظومه‌ها صورت گرفته‌است. بازنویسی از مخزن‌الاسرار، به سبب وجود حکایت‌های کوتاه، مضمون عرفانی و زبان پیچیده، مورد توجه مقتبسان آثار نظامی قرار نگرفته است.

از میان آثار نظامی، منظومه خسرو و شیرین، به علت برخورداری فراوان از هنرهای بیانی و بلاغی، کاربرد عناصر داستانی به سبک نوین و مطابق معیارهای داستان‌نویسی امروز، انکاس باورهای عامه و در بر داشتن تمثیل‌ها و ضرب المثل‌های دلپسند، دارای ظرفیت بیشتر نقد و تحلیل بوده‌است. دیوان نظامی نیز، به سبب وجود نداشتن نسخه مصحّح قابل اعتماد، کمترین پژوهش‌ها را به خود اختصاص داده است.

کلیدواژه: نظامی گنجوی، خمسه نظامی، نقد تحقیقات

فهرست مطالب

۱	مقدمه و کلیات طرح تحقیق
۴	۱- سوال‌های تحقیق
۴	۲- فرضیه‌های تحقیق
۵	۳- سابقه و ضرورت تحقیق
۶	۴- اهداف و کاربردهای تحقیق

فصل اول: نقد و تحلیل تحقیقات درباره شرح احوال و عقاید نظامی

۸	مقدمه
۸	۱-۱- عصر نظامی
۹	۱-۲- نام و نسب
۱۲	۱-۳- محل تولد
۱۴	۱-۴- ولادت
۱۵	۱-۵- وفات
۱۷	۱-۶- مذهب و عقیده

۱۹.....	-۷-۱- زهد و عرفان
۲۰.....	-۸- مقام علمی
۲۱.....	-۹- دیوان نظامی
۲۲.....	-۱۰- ویژگی‌های شعر نظامی
۲۴.....	-۱۱- عوامل تعقید معنایی در شعر نظامی
۲۵.....	-۱۲- نظامی و مدح
۲۸.....	-۱۳- شهرت نظامی در خارج ایران

فصل دوم: نقد و تحلیل تحقیقات درباره مخزن‌الاسرار

۳۱.....	مقدمه
۳۱.....	-۱- ویژگی‌های کلی مخزن‌الاسرار
۳۴.....	-۲- محتوای مخزن‌الاسرار
۳۶.....	-۳- ویژگی‌های زبانی و بیانی
۳۹.....	-۴- سابقه و مأخذ حکایت‌های مخزن‌الاسرار
۴۱.....	-۵- مقایسه مخزن‌الاسرار و حدیقه الحقيقة سنایی
۴۲.....	-۱-۵-۲- شباهت‌ها
۴۳.....	-۲-۵-۲- تفاوت‌ها
۴۶.....	-۶- نظیره‌های مخزن‌الاسرار
۴۸.....	-۷- شرح ابیات مخزن‌الاسرار
۴۸.....	-۱-۷-۲- نقد شکلی
۴۸.....	-۱-۱-۷-۲- معرفی منظومه در مقدمه
۴۸.....	-۲-۱-۷-۲- نسخه بدل‌ها
۴۹.....	-۳-۱-۷-۲- تعداد و شماره‌گذاری ابیات

۵۰	..... شیوه شرح ۴-۱-۷-۲
۵۱	..... استشهاد و استناد ۵-۱-۷-۲
۵۳	..... نقد و تحلیل محتوایی شرح ها ۲-۷-۲
۶۳	..... ریشه‌های اختلاف نظر شارحان در معنای ابیات ۲-۳-۷-۲
۶۳	..... اختلاف نظر در ساده یا مرکب بودن واژگان ۱-۳-۷-۲
۶۳	..... اختلاف نظر در نوع کلمه ۲-۳-۷-۲
۶۴	..... اختلاف نظر در معنای حقیقی واژگان ۳-۳-۷-۲
۶۵	..... اختلاف نظر در حقیقی یا استعاری بودن واژه ۴-۳-۷-۲
۶۵	..... اختلاف نظر در معنای استعاری ۵-۳-۷-۲
۶۶	..... اختلاف نظر در مقوله های بیانی ۳-۶-۷-۲
۶۸	..... اختلاف نظر در نقش های دستوری واژگان ۷-۳-۷-۲
۶۹	..... اختلاف نسخه ها ۸-۳-۷-۲
۶۹	..... اختلاف نظر در حقیقی یا کنایی بودن عبارت ۹-۳-۷-۲
۷۰	..... اختلاف نظر در معنای کنایی ۱۰-۳-۷-۲
۷۱	..... اختلاف نظر در کیفیت خواندن بیت ۱۱-۳-۷-۲
۷۲	..... تعقید لفظی ۱۲-۳-۷-۲
۷۳	..... تعقید معنوی ۱۳-۳-۷-۲
۷۵	..... استعداد تأویل پذیری ابیات ۱۴-۳-۷-۲

فصل سوم: نقد و تحلیل تحقیقات درباره خسرو و شیرین

۷۹	..... مقدمه
۷۹	..... ویژگی های کلی منظمه خسرو و شیرین ۱-۳
۸۴	..... سابقه داستان خسرو و شیرین پیش از نظامی ۲-۳

۳-۳- منابع مورد استفاده نظامی در سرودن خسرو و شیرین.....	۸۵
۴-۳- جنبه‌های تاریخی، افسانه‌ای و اسطوره‌ای مثنوی خسرو و شیرین.....	۸۶
۵-۳- موسیقی در خسرو و شیرین.....	۸۹
۶-۳- اندیشه‌های عرفانی در خسرو و شیرین.....	۹۱
۷-۳- خسرو و شیرین به روایت فردوسی و نظامی.....	۹۴
۸-۳- مقایسه ویس و رامین و خسرو و شیرین.....	۹۶
۹-۳- نظیره‌های خسرو و شیرین.....	۹۹
۱۰-۳- شرح ابیات خسرو و شیرین.....	۱۰۱
۱۰-۱-۱- نقد شکلی.....	۱۰۱
۱۰-۱-۱-۱- معرفی منظومه در مقدمه.....	۱۰۱
۱۰-۱-۲- نسخه بدل‌ها.....	۱۰۱
۱۰-۳-۱- تعداد و شماره‌گذاری ابیات.....	۱۰۲
۱۰-۳-۴- استشهاد و استناد.....	۱۰۳
۱۰-۳-۵- شیوه سرح.....	۱۰۳
۱۰-۳-۲- نقد و تحلیل محتوایی سرحها.....	۱۰۴
۱۰-۳-۳- ریشه‌های اختلاف نظر شارحان در معنای ابیات.....	۱۰۷
۱۰-۳-۱-۱- اختلاف نظر در ساده یا مرکب بودن واژگان.....	۱۰۸
۱۰-۳-۲-۱- اختلاف نظر در معانی حقیقی واژگان.....	۱۰۸
۱۰-۳-۳-۱- اختلاف نظر در حقیقی یا استعاری بودن واژگان.....	۱۰۹
۱۰-۳-۴-۱- اختلاف نظر در معانی استعاری.....	۱۰۹
۱۰-۳-۵-۱- اختلاف نظر در مقوله‌های بیانی.....	۱۰۹
۱۰-۳-۶-۱- اختلاف نظر در نقش‌های دستوری.....	۱۰۹
۱۰-۳-۷-۱- اختلاف نسخه‌ها.....	۱۱۰

۱۱۰	- اختلاف نظر در حقیقی یا کنایی بودن عبارت.....	۱۰-۳-۸-۱۰-۳
۱۱۱	- اختلاف نظر در معانی کنایی.....	۱۰-۳-۹-۳-۱۰-۳
۱۱۱	- کیفیت خواندن بیت.....	۱۰-۳-۱۰-۳-۱۰-۳
۱۱۲	- تعقید معنوی.....	۱۰-۳-۱۱-۳-۱۰-۳
۱۱۲	- استعداد تأویل پذیری ابیات.....	۱۰-۳-۱۲-۳-۱۰-۳

فصل چهارم: نقد و تحلیل تحقیقات درباره لیلی و مجنون

۱۱۴	مقدمه.....	
۱۱۴	- ویژگی‌های کلی مثنوی لیلی و مجنون.....	۴-۱
۱۱۵	- سابقه داستان لیلی و مجنون پیش از نظامی.....	۴-۲
۱۱۶	- سابقه داستان لیلی و مجنون در منابع عربی.....	۲-۱-۴
۱۱۷	- سابقه داستان لیلی و مجنون در منابع فارسی.....	۴-۲-۲
۱۱۸	- لیلی و مجنون؛ افسانه یا واقعیت؟.....	۴-۳
۱۱۹	- محدوده زمانی و مکانی داستان لیلی و مجنون.....	۴-۴-۱
۱۲۰	- محدوده زمانی.....	۴-۴-۲
۱۲۱	- مأخذ نظامی در سروden داستان لیلی و مجنون.....	۴-۵
۱۲۳	- سیر شهرت داستان لیلی و مجنون.....	۴-۶
۱۲۴	- مقایسه مثنوی لیلی و مجنون نظامی با سایر آثار ادبی.....	۴-۷
۱۳۰	- نظیره‌های لیلی و مجنون.....	۴-۸
۱۳۱	- شرح ابیات لیلی و مجنون.....	۴-۹
۱۳۱	- نقد شکلی.....	۴-۹-۱
۱۳۱	- معرفی منظومه در مقدمه.....	۴-۹-۱-۱

۱۳۲	۴-۹-۱-۲- نسخه بدل‌ها
۱۳۲	۴-۹-۱-۳- تعداد و نحوه شماره‌گذاری ابیات
۱۳۳	۴-۹-۱-۴- استشهاد
۱۳۳	۴-۹-۱-۵- شیوه شرح
۱۳۴	۴-۹-۲- نقد و تحلیل محتوایی شرح‌ها
۱۳۸	۴-۹-۳- ریشه‌های اختلاف نظر شارحان در معنای ابیات
۱۳۸	۴-۹-۳-۱- اختلاف نظر در ساده یا مرکب بودن واژگان
۱۳۹	۴-۹-۳-۲- اختلاف نظر در معنای حقیقی واژگان
۱۴۰	۴-۹-۳-۳- اختلاف نظر در حقیقی یا استعاری بودن معنی واژگان
۱۴۰	۴-۹-۳-۴- اختلاف نظر در معنای استعاری
۱۴۱	۴-۹-۳-۵- اختلاف نظر در مقوله‌های بیانی
۱۴۱	۴-۹-۳-۶- اختلاف نظر در نحوه خواندن بیت
۱۴۳	۴-۹-۳-۷- اختلاف نظر در حقیقی یا کنایی بودن عبارت
۱۴۳	۴-۹-۳-۸- اختلاف نظر در معنای کنایی
۱۴۴	۴-۹-۳-۹-۱۰- تعقید معنوی
۱۴۴	۴-۹-۳-۱۱- استعداد تأویل پذیری ابیات

فصل پنجم : نقد و تحلیل تحقیقات درباره هفت‌پیکر

۱۴۷	مقدمه
۱۴۷	۵-۱- ویژگی‌های کلی هفت‌پیکر
۱۵۰	۵-۲- هفت‌پیکر، گنج چهارم یا پنجم؟
۱۵۱	۵-۳- منابع نظامی در سروden هفت‌پیکر
۱۵۸	۵-۴- مقایسه هفت‌پیکر نظامی و هشت بهشت امیرخسرو

۱۵۹	۵-۵- نظیرهای هفت پیکر
۱۵۹	۶- شرح ابیات هفت پیکر
۱۶۰	۱-۶-۵- نقد شکلی
۱۶۰	۱-۱-۶-۵- معرفی منظومه در مقدمه
۱۶۰	۲-۱-۶-۵- نسخه بدلها
۱۶۱	۳-۱-۶-۵- تعداد و شماره‌گذاری ابیات
۱۶۲	۴-۱-۶-۵- استشهاد و استناد
۱۶۲	۵-۱-۶-۵- شیوه شرح
۱۶۲	۶-۲- نقد و تحلیل محتوایی
۱۶۴	۳-۶-۵- ریشه‌های اختلاف نظر شارحان در معانی ابیات
۱۶۴	۱-۳-۶-۵- اختلاف نظر در معانی حقیقی یا استعاری
۱۶۴	۲-۳-۶-۵- اختلاف نظر در معانی استعاری
۱۶۴	۳-۳-۶-۵- اختلاف نظر در مقوله‌های بیانی
۱۶۵	۴-۳-۶-۵- اختلاف نظر در نقش‌های دستوری
۱۶۵	۵-۳-۶-۵- اختلاف نسخه‌ها
۱۶۶	۶-۳-۶-۵- اختلاف نظر در حقیقی یا کنایی بودن عبارت
۱۶۶	۷-۳-۶-۵- اختلاف نظر در معانی کنایی
۱۶۶	۸-۳-۶-۵- کیفیت خواندن بیت
۱۶۷	۹-۳-۶-۵- تعقید معنوی
۱۶۷	۱۰-۳-۶-۵- استعداد تأویل پذیری ابیات

فصل ششم: نقد و تحلیل تحقیقات درباره اسکندرنامه

۱۶۹ ..... مقدمه

۱۶۹	۱-۶- ویژگی‌های کلی اسکندرنامه.....
۱۷۳	۶-۲- مأخذ داستان‌های اسکندرنامه.....
۱۷۵	۶-۳- ریشه‌های تاریخی و افسانه‌ای اسکندرنامه.....
۱۷۹	۶-۴- مقایسه/اسکندرنامه نظامی و داستان اسکندر در شاهنامه فروسی.....
۱۷۹	۶-۱-۴-۱- مشابهت‌ها.....
۱۷۹	۶-۱-۴-۱-۱- موضع‌های مشترک.....
۱۷۹	۶-۱-۴-۲- مضمون‌های مشترک.....
۱۷۹	۶-۱-۴-۳- مأخذ مشترک.....
۱۸۰	۶-۱-۴-۲- تفاوت‌ها.....
۱۸۰	۶-۲-۴-۱- تفاوت در انگیزه سروdon اثر.....
۱۸۱	۶-۲-۴-۲- تفاوت در نوع ادبی.....
۱۸۱	۶-۴-۲-۳- تفاوت‌های عقیدتی.....
۱۸۲	۶-۴-۲-۴- تفاوت‌های روایتی.....
۱۸۳	۶-۴-۲-۵- تفاوت نگاه دو شاعر به اسکندر.....
۱۸۳	۶-۴-۲-۶- تفاوت نگاه دو شاعر به دارا.....
۱۸۴	۶-۵-۱- نقاط قوت و ضعف اسکندرنامه.....
۱۸۴	۶-۵-۱-۱- نقاط قوت اسکندرنامه.....
۱۸۵	۶-۵-۲- نقاط ضعف اسکندرنامه.....
۱۸۶	۶-۶-۱- شرح ابیات اسکندرنامه.....
۱۸۷	۶-۶-۱-۱- نقد شکلی.....
۱۸۷	۶-۶-۱-۱-۱- معرفی منظومه در مقدمه.....
۱۸۷	۶-۶-۱-۲- نسخه بدل‌ها.....
۱۸۸	۶-۶-۱-۳- تعداد و شماره‌گذاری ابیات.....

۱۸۸	- استشهاد و استناد -۴-۶-۶
۱۹۰	- شیوه شرح -۵-۶-۶
۱۹۱	- تحلیل محتوایی شرحها -۶-۶-۲
۱۹۵	- ریشه‌های اختلاف نظر شارحان در معنی ابیات -۶-۶-۳
۱۹۵	- اختلاف نظر در معانی حقیقی واژگان -۶-۶-۱
۱۹۶	- اختلاف نظر در حقیقی یا استعاری بودن واژه -۶-۶-۲
۱۹۶	- اختلاف نظر در معانی استعاری -۶-۶-۳
۱۹۶	- اختلاف نسخه‌ها -۶-۶-۴
۱۹۷	- اختلاف نظر در کنایی یا حقیقی بودن عبارت -۶-۶-۵
۱۹۷	- اختلاف نظر در معانی کنایی -۶-۶-۶
۱۹۸	- تعقید لفظی -۶-۶-۷
۱۹۸	- تعقید معنوی -۶-۶-۸
۱۹۹	- استعداد تأویل پذیری ابیات -۶-۶-۹

فصل هفتم: نقد و تحلیل نهایی تحقیقات نظامی‌شناسی در کتاب‌های فارسی

۲۰۲	- نقد توصیفی - تحلیلی کتاب‌های نظامی‌شناسی -۷
۳۱۲	- تجزیه و تحلیل آماری تحقیقات -۷-۶-۲
۳۱۲	- تقسیم‌بندی کتاب‌های نظامی‌شناسی براساس نوع تدوین -۷-۶-۲-۱
۳۱۳	- تقسیم‌بندی کتاب‌های نظامی‌شناسی براساس محتوا -۷-۶-۲-۲
۳۱۴	- تقسیم‌بندی کتاب‌های نظامی‌شناسی براساس ساختار -۷-۶-۲-۳
۳۱۵	- تقسیم‌بندی کتاب‌های نظامی‌شناسی براساس نوع و جنبه تحقیق -۷-۶-۲-۴
۳۱۶	- نقد و تحلیل -۷-۶-۴-۱
۳۱۶	- تصحیح و شرح ابیات -۷-۶-۴-۲

۳۲۴	..... تطبیق-۷-۲-۴-۳
۳۲۵	..... گزیده-۷-۲-۴-۴
۳۲۵	..... بازنویسی-۷-۲-۴-۵
۳۲۹	..... کتاب‌شناسی-۷-۲-۴-۶
۳۲۹	..... فرهنگ-۷-۲-۴-۷
۳۳۰	..... کشف‌الابیات (بیت‌یاب)-۷-۲-۴-۸
۳۳۰	..... واژه‌یاب-۷-۲-۴-۹
۳۳۱	..... معرفی نظیره-۷-۲-۴-۱۰
۳۳۱	..... تحقیقات انجام شده به تفکیک آثار نظامی-۷-۲-۴-۵
۳۳۱	..... خمسه-۷-۲-۴-۱
۳۳۱	..... مخزن‌الاسرار-۷-۲-۴-۲
۳۳۲	..... خسرو و شیرین-۷-۲-۴-۳
۳۳۳	..... لیلی و مجنون-۷-۲-۴-۴
۳۳۴	..... هفت پیکر-۷-۲-۴-۵
۳۳۵	..... اسکندرنامه-۷-۲-۴-۶
۳۳۵	..... دیوان-۷-۲-۴-۷
۳۳۷	..... سیر تحقیقات نظامی‌شناسی در فاصله سالهای ۱۳۰۰-۱۳۸۴ ه. ش-۷-۲-۶
۳۴۴	..... خلاصه و نتایج تحقیق
۳۴۸	..... پیشنهادها
۳۴۹	..... جدول‌ها و نمودارهای آماری
۳۶۵	..... منابع
۳۷۸	..... چکیده انگلیسی

فهرست جدول‌ها و نمودارها

عنوان صفحه

الف) جدول‌ها

۱۴۸	.....	جدول ۱-۵- هسته مرکزی هفت پیکر.....
۳۰۴	.....	جدول ۱-۷- آمار و درصد نوع و حوزه تحقیقات درباره منظومه‌های پنج گنج.....
۳۶۴	.....	جدول ۲-۷- مقایسه میزان تحقیقات نظامی پژوهی در مقالات و کتاب‌ها بر اساس آثار نظامی.....
۳۶۴	.....	جدول ۳-۷- مقایسه میزان تحقیقات نظامی شناسی در کتاب‌ها و مقاله‌ها بر اساس حوزه و مباحث تطبیقی.....

ب) نمودارها

۳۵۰	.....	نمودار ۱-۱- آمار و درصد کتاب‌های نظامی شناسی بر اساس نوع تدوین.....
۳۵۱	.....	نمودار ۱-۲- آمار و درصد تمام کتاب‌ها بر اساس محتوا.....
۳۵۱	.....	نمودار ۱-۳- آمار و درصد کتاب‌های بین رشته‌ای.....
۳۵۲	.....	نمودار ۱-۴- آمار و درصد کتاب‌ها بر اساس ساختار.....
۳۵۲	.....	نمودار ۱-۵- آمار و درصد «بخشی از کتاب‌ها» بر اساس حوزه تحقیق.....
۳۵۳	.....	نمودار ۱-۶- آمار و درصد کتاب‌های مستقل بر اساس حوزه تحقیق.....
۳۵۵	.....	نمودار ۱-۷- آمار و درصد تحقیقات بر اساس نوع و جنبه تحقیق.....
۳۵۶	.....	نمودار ۱-۸- آمار و درصد تحقیقات در حوزه تحلیل .....
۳۵۷	.....	نمودار ۱-۹- آمار و درصد کتاب‌های تصحیح و شرح ابیات.....
۳۵۷	.....	نمودار ۱-۱۰- آمار و درصد تحقیقات در حوزه تطبیق.....
۳۵۸	.....	نمودار ۱-۱۱- آمار و درصد کتاب‌های گزیده ابیات.....
۳۵۸	.....	نمودار ۱-۱۲- آمار و درصد کتاب‌های بازنویسی.....
۳۵۹	.....	نمودار ۱-۱۳- آمار و درصد تحقیقات به تفکیک آثار نظامی.....
۳۵۹	.....	نمودار ۱-۱۴- آمار و درصد تحقیقات درباره خمسه.....

۳۶۰	نمودار ۱۵-۷- آمار و درصد تحقیقات درباره مخزن الاسرار.....
۳۶۰	نمودار ۱۶-۷- آمار و درصد تحقیقات درباره خسرو و شیرین.....
۳۶۱	نمودار ۱۷-۷- آمار و درصد تحقیقات درباره لیلی و مجنوں.....
۳۶۱	نمودار ۱۸-۷- آمار و درصد تحقیقات درباره هفت پیکر.....
۳۶۲	نمودار ۱۹-۷- آمار و درصد تحقیقات درباره اسکندرنامه.....
۳۶۳	نمودار ۲۰-۷- نمودار نشان دهنده سیر تحقیقات.....

فهرست نشانه های اختصاری

- برای پرهیز از تکرار و جلوگیری از اطاله کلام و انسجام بیشتر مطالب، از علامت‌های قراردادی زیر به جای اسم‌های یاد شده استفاده شده است:
- ا: اسکندرنامه
  - آ: عبدالمحمد آبی
  - ث: بهروز ثروتیان
  - ج: عزیزالله جوینی
  - ح: کامل احمدنژاد (در مخزن‌الاسرار)
  - خ: خسرو وشیرین
  - ز: برات زنجانی
  - س: علی اکبر سعیدی سیرجانی (در خسرو و شیرین)
  - ش: شرفنامه (در اسکندرنامه)
  - ع: مجتبی عشقپور (در لیلی و مجنون)
  - ق: اقبالنامه (در اسکندرنامه)
  - ک: ۱.۱. کراچکوفسکی (در لیلی و مجنون)
  - گ: کاوه گوهربن (در لیلی و مجنون)
  - ل: لیلی و مجنون
  - م: جلال متینی (در لیلی و مجنون)
  - ن: رضا انزاپی نژاد (در مخزن‌الاسرار)
  - و: حسن وحید دستگردی